

Rapportage 2023 Wijk bij Duurstede

Wonen en Zorg 2040

**Samen voor
toekomstbestendige ouderenzorg**

De juiste ondersteuning en zorg
voor iedereen

*Project in het kader van de Krachtig Verbindende
Toekomstvisie Utrecht*

01/02/24

Inleiding | Eind 2022 zijn activiteiten van het programma *Wonen en Zorg 2040* gestart in de gemeente Wijk bij Duurstede. Het resultaat is deze rapportage over inspiratie, oplossingsrichtingen en samenwerkingsafspraken over Wonen en Zorg.

AANLEIDING

De dubbele vergrijzing en het toenemende aantal ouderen met een zware zorgvraag, zorgt voor grote uitdagingen voor de ouderenzorg, ook in de regio Utrecht. Intramurale ouderenzorg wordt niet verder uitgebreid (WOZO-brief). Dat betekent dat de volledige toename van de vraag naar wonen met zware zorg door de vergrijzing in het woningbouwregime (thuis) moet worden beantwoord. “Thuis” kan dan de eigen woning zijn of een nieuwe/andere zorggeschikte of geclusterde woonvorm. De gezamenlijke ouderenzorgorganisaties in Utrecht hebben, mede op initiatief van Zorgkantoor Utrecht, de handen ineengeslagen en een Krachtig Verbindende Toekomstvisie Utrecht 2030 opgesteld. Het Project Wonen en Zorg 2040 is een van de projecten onder deze vlag.

DOELSTELLINGEN

Ondersteuning en inspiratie bieden, zodat de deelnemende organisaties de aanstaande markttrends het hoofd kunnen bieden, zodat de inwoners van Zorgkantoorregio Utrecht de best mogelijke zorg in de best mogelijke setting, vooral op de lange termijn, kan worden gegarandeerd.

AANPAK

Wonen en Zorg 2040 kent drie programmalijnen, namelijk:

- A. Kennisdeling en analyse:** deze programmalijn bestaat uit 1) Het inventariseren en verzamelen van informatie vraag en aanbod; 2) Deze toegankelijk maken op gemeentelijk en subregionaal of regionaal niveau, door middel van een online kennisbank vraag en aanbod; 3) In samenspraak met de deelnemers de “gap”, de discrepantie tussen aanbod en vraag in beeld brengen; 4) Speerpunten formuleren per gemeente / subregio en zo nodig regio.
- B. Visie op oplossingsrichtingen en inspiratiesessies:** deze programmalijn bestaat uit 1) Inventariseren en verzamelen van inspirerende voorbeelden lokaal, regionaal en buiten de regio; 2) Toegankelijk maken op gemeentelijk en subregionaal niveau, door middel van de databank en matching; 3) Inspiratiegesprekken en -bijeenkomsten met zorgorganisaties (en stakeholders) over zorg(oplossingen) in de toekomst; 4) Identificeren van lokale en regionale projecten en kansen.
- C. Processen en projecten:** deze programmalijn bestaat uit 1) Ondersteuning bij samenwerking tussen stakeholders; 2) Identificeren van projecten; 3) Ondersteuning zo nodig bij regionale afstemmingsvraagstukken, zoals arbeidsmarkt en speciale doelgroepen.

Deze rapportage is onderdeel van programmalijn B en is het resultaat van inspiratiesessies in de gemeente over inspiratie, oplossingsrichtingen en samenwerking voor het realiseren van het woonzorg aanbod in relatie tot de opgave.

Kijk wat we met elkaar kunnen doen op

toekomstbestendigeouderenzorgutrecht.nl/wonen-en-zorg

Dit is een boodschap van het Project Wonen en Zorg 2040 van de IVVU. Mogelijk gemaakt door Zilveren Kruis Zorgkantoor.

Scan de code

SAMENVATTING | Op deze pagina staan de belangrijkste onderwerpen van deze rapportage samengevat.

OPGAVE

De vraag naar wonen met zware zorg tussen 2020 en 2040 groeit door de vergrijzing sterk. Zonder aanvullend beleid komt Wijk bij Duurstede in 2040 zo'n **190** verpleeghuisplaatsen tekort.

BETROKKEN PARTIJEN

Gemeente

Corporaties | ontwikkelaars

Zorgkantoor

Zorgorganisaties

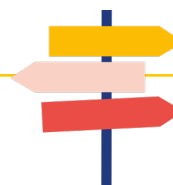
Welzijn

Gewoon bij Duurstede

Gemeente
Wijk bij Duurstede

OPLOSSINGSRICHTINGEN WIJK BIJ DUURSTED E

- Woongemeenschap met 22-30 woningen voor jongere/oudere/senioren (Knarrenhof)
- 64 seniorenwoningen in Cothen (Heuvelrug Wonen)
- Nieuwbouw: Karel de Grotestraat kantoor en bibliotheek (ongeveer 40 plekken) en Hoogstraat/zandweg (ongeveer 40 plekken) en wijkhuislocatie (ongeveer 40 plekken)
- 53 plaatsen uitbreiding PG intramuraal Karel de Grotestraat (Quarijn)

Inclusief een groot aantal genoemde kansen en initiatieven op bewustwording inwoners, kracht van inwoners en het versterken van de wijkinfrastructuur

SAMENWERKING

De gemeente heeft partijen bij elkaar gebracht en denkt nu na over het formaliseren van samenwerkingen op projecten en initiatieven voor wonen en zorg, inclusief een overkoepelend overleg met alle stakeholders in de gemeente.

Proces | In een reeks inspiratiesessies Wonen en Zorg 2040 in de gemeente Wijk bij Duurstede bespraken we met verschillende stakeholders de opgave, oplossingsrichtingen en samenwerking op het gebied van wonen en zorg.

Inspiratiesessie 1

20 september 2022

Bijeenkomst 'Gezond en veilig Wonen'

13 oktober 2022

Inspiratiesessie 2

5 september 2023

Oplevering rapportage

ACTIVITEITEN

- Besproken opgave; overeenstemming orde grootte en aard
- Eerste verkenning van oplossingsrichtingen

- Expertrol vanuit IVVU. Bijeenkomst over oplossingen op de onderwerpen: Bewustwording en eigen initiatief inwoners; bereiken van kwetsbaren; verbinding in de wijk en wonen en samenleven

- Ophalen oplossingsrichtingen
- Besproken borging samenwerking

Opgave in de gemeente Wijk bij Duurstede

GROEI VAN OUDEREN MET EEN ZWARE ZORGVRAAG 2040 VRAAGT OM ADDITIONELE WOONZORGPLEKKEN

- De vraag naar wonen met zware zorg tussen 2020 en 2040 groeit door de vergrijzing sterk; zonder aanvullend beleid komt Wijk bij Duurstede in 2040 zo'n **190** verpleeghuisplaatsen tekort.

WOONDEALS EN PROGRAMMA WONEN EN ZORG VOOR OUDEREN

- In 2022 en 2023 zijn er 35 regionale woondeals getekend door de minister om het landelijk woningtekort op te lossen. Via deze woondeals kunnen er 936.349 woningen worden gerealiseerd.
- In de provincie Utrecht zijn drie regionale woondeals opgesteld en gaat het om de bouw van ruim 83.500 nieuwe woningen in de periode 2022-2030. Onderdeel van deze deals zijn ook de bouw van zorggeschikte woningen.
- Het kabinet heeft de ambitie om binnen zeven jaar 290.000 woningen te bouwen geschikt voor ouderen. Deze ambitie is vertaald naar 170.000 nultredenwoningen, 80.000 geclusterde woningen en 40.000 verpleegzorgplekken. En specifiek voor Wijk bij Duurstede; 415 nultredenwoningen, 85 geclusterde woningen en 75 verpleegzorgplekken.

OBSTAKELS IN DE WONINGBOUW

- Belemmeringen zoals: wetten, praktische bezwaren, hoge bouwkosten, opgelopen rente en personeelstekorten staan het realiseren van de plannen van de Rijksoverheid in de weg. Hierdoor is er in de toekomst meer zorg thuis nodig in de oorspronkelijke woning. Creatieve ingrepen en nieuwe denkrichtingen zijn essentieel voor het oplossen van deze woonzorgvraagstukken.

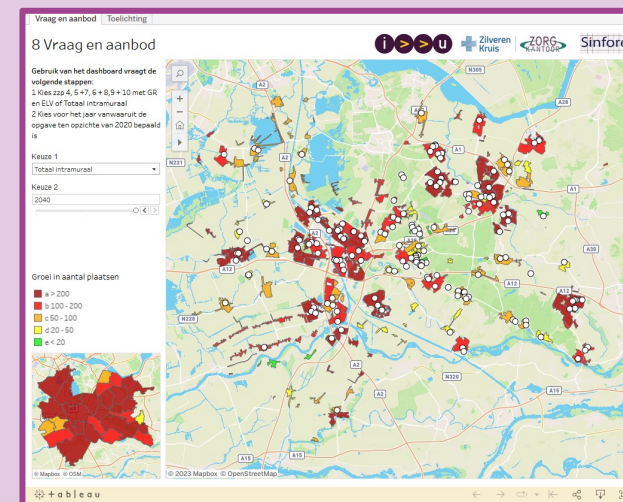
ALLEEN WONINGBOUW IS NIET GENOEG

- De komende decennia stijgt het gebruik van de zorg sneller dan de groei van de economie en vooral van de beroepsbevolking. Daardoor komen de grenzen van de financiële, personele en maatschappelijke houdbaarheid van de zorg steeds meer in zicht. De oplossingen van de verzorgingsstaat volstaan daardoor niet meer voor de toekomst. Indien we dezelfde oplossingen blijven bieden door bijvoorbeeld de verpleeghuiscapaciteit gelijke tred te laten houden met de vergrijzing, dan loopt het systeem vast. Niet alleen worden de kosten hoger, maar er is ook onvoldoende personeel om de zorg en ondersteuning te bieden. Alleen woningbouw programmeren is dus niet genoeg. Samenwerking is nodig met zorg- en welzijnsorganisaties, huisartsen en andere relevante partijen, ook om de vraag naar wonen met zorg en ondersteuning daadwerkelijk af te remmen.

DASHBOARDS EN DATA

Onderzoeksbureau Sinfore ontwikkelde in opdracht van het project Wonen en Zorg 2040 dashboards met prognoses met betrekking tot demografie en de zorgvraag tot 2040 in zorgkantoorregio Utrecht. Deze dashboards zijn openbaar en beschikbaar voor iedereen die zelf aan de slag wil met de onderliggende data. Je vindt de dashboards op

<https://ivvu.sinfore.nl>.

Bron: CBS, PBL, 2022

De sleutel is samenwerking | De betrokken partijen rekenen het tot hun gezamenlijk verantwoordelijkheid om aan de slag te gaan met oplossingen voor Wonen en Zorg in Wijk bij Duurstede.

BETROKKEN STAKEHOLDERS

Zorgorganisaties

Gemeente

Corporaties | ontwikkelaars

Welzijn

REINAERDE Gewoon bij Duurstede

Zorgkantoor

WAAROM SAMENWERKEN?

In het verleden was het onderwerp intensieve zorg voor ouderen vrijwel geheel het domein van zorgorganisaties en het zorgkantoor. In de nieuwe situatie verschuift dit van de WLZ naar de Woningwet. Dat betekent dat alle lokale partijen hier een nadrukkelijke rol in krijgen. De oplossing moet gevonden worden in de samenwerking met die zorgorganisaties maar ook in de samenwerking met andere partijen.

Ontwikkelingen hangen in sterke mate met elkaar samen en kunnen niet éézijdig, bijvoorbeeld binnen de zorg, het sociale domein of het fysieke domein, worden opgelost. Om die reden is een integrale visie en aanpak door middel van samenwerking, niet alleen mogelijk, maar ook noodzakelijk.

REGIEROL GEMEENTE

De Rijksoverheid heeft dit ook ingezien en schetst in verschillende beleidsbrieven een belangrijke regierol voor de gemeente in de volle breedte van de opgave, van sociaal domein tot intensieve zorg en de bouw van verpleegzorgplekken. Dat betekent vanuit leiderschap verbinding maken met andere domeinen binnen de gemeente, zoals ruimtelijke ordening en wonen. Ook heeft de gemeente een regierol naar externe partijen, zoals organisaties in zorg en welzijn, woningbouw en inwoners.

In de gemeente Wijk bij Duurstede heeft de gemeente de relevante stakeholders samengebracht en wordt nu nagedacht over een structureel samenwerkingsverband.

Voorbeelden van oplossingsrichtingen opgehaald in verschillende gemeenten Project IVVU

Generiek

Bewustwording inwoners

- Bewustwording eigen verantwoordelijkheid inwoners
- Voorzorgmaatregelen
- Vroegtijdig verhuizen naar geschikte woning
- Versterken en onderhouden eigen sociaal netwerk
- Financiële arrangementen

Eigen kracht inwoners

- Versterken sociale structuur en samenhang
- Community building
- Ondersteunen zelforganisatie en inwonersinitiatieven
- Mantelzorgondersteuning
- Verbeteren informatievoorziening zorg en welzijn en inwoners
- Reablement

Versterken wijkinfrastructuur

- Geschikt maken woonomgeving
- Ontmoetingsplekken
- Versterken mobiliteit
- Uitbreiding zorg en ondersteuning in de wijk
- Samenwerking zorgorganisatie en woningcorporatie op complexniveau
- Inzet van technologie

Diversiteit aan geschikte woningen

- Toevoegen geschikte woningen en woonvormen
- Nultredenwoningen
- Geclusterde woonvormen
- Geschikt maken bestaande voorraad
- Herzien toewijzings- en voorrangbeleid

Verpleeghuis van de toekomst

- Openen, moderniseren, en verduurzamen van verpleeghuiszorg
- Toevoegen verpleegzorgplekken

Genoemde oplossingsrichtingen bij verpleeghuis van de toekomst in Wijk bij Duurstede

Diversiteit aan geschikte woningen

- Wij zijn op zoek naar een locatie voor een woongemeenschap met 22-30 woningen voor jongere/oudere/senioren (Knarrenhof)
- 64 seniorenwoningen in Cothen (Heuvelrug Wonen)
- Nieuwbouw: wijkhuislocatie (ongeveer 40 plekken)
- Nieuwbouw: Karel de Grotestraat kantoor + bibliotheek (ongeveer 40 plekken)
- Nieuwbouw: Hoogstraat/zandweg (ongeveer 40 plekken)

- Kijken wat er voor de senioren aan woning beschikbaar kan worden gemaakt (Daan)
- Verbinden verschillende projecten met verschillende programma's
- 120 aanleunwoningen E+E slimmer inzetten

Verpleeghuis van de toekomst

- 53 plaatsen uitbreiding PG intramuraal Karel de Grotestraat (Quarijn)

- Synergie personeelsbezetting provincie en ervaringsdeskundigen
- Vrijkomende agrarische bebouwing inzetten door gesprek aan te gaan met

Concrete plannen en lopende initiatieven

Kansen

Genoemde oplossingsrichtingen bij bewustwording burgers en eigen kracht inwoners in Wijk bij Duurstede

Bewustwording inwoners

- Communicatiecampagne Vitaal ouder worden (gemeente)
- Van A naar kleiner (Daan)
- Fixens (Binding)

Concrete plannen en lopende initiatieven

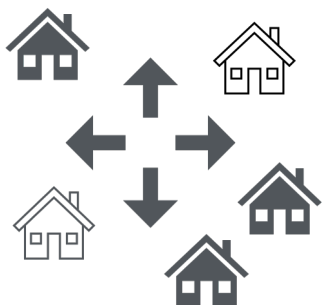
Eigen kracht inwoners

- Verbonden buurt (binding, eenzaamheid, de wijk in))
- Vitaliteitsdagen (meer bewegen)
- WABO
- Natuurlijk heel leuk (Sociaal groenbedrijf)
- Doortrappen (Wijk Sport en Binding)
- Heul Gezellig (Binding)
- Eetproject (Binding)
- St Gewoon bij Duurstede (ouderinitiatief)
- Community building: Gouden gemeenschap (Woonin, gemeente, binding, EWEC)
- Andere Buren: mensen in een groep die afspreken elkaar te helpen (Jos)
- Bewoners initiatief Knarrenhof W.b.D.
- Meedenken in laagdrempelige voorzieningen
- Welzijn in extramurale zorg (Quarijn, wijkverpleging + h.h.)
- Wooncoach

Kansen

• Ouderen bewust maken kansen en mogelijkheden nieuwbouw de komende jaren (gaat niet in één keer) • Bewegen in de buurt brengen • Mensen eerder bekend krijgen inschrijvenhuurwoning woningnet (Daan) • Odensehuis • Instroom mensen in de buurt. Bieden: informatie en veiligheid • Mensen informeren hoe ze hun woning kunnen delen zonder dat het geld kost (belasting/uitkering)	• Veel belangstelling: 375 huishoudens ingeschreven, Levensloopbestendige woningen, Soc. Cohesie is aanwezig, Soc. Maatschappelijke projectontwikkelaar, Lagere en midden segment, Doorstroom • Samen optrekken in bewustwording burgers • Zorg voor perspectief: - Oudere kunnen investeren; Zorg en woonlast omlaag; Lagere investering; Samenwonen • Senioren informatie punt • Afstemmen en samenwerken wonen en welzijn	• Maak per wijk kant en klaar oplossingen voor b.v. woning delen/splitsen. • Langer Thuis (Woonin) (WMO) eenmalige hulpmiddelen verstrekken/ meebetalen/ faciliteren • Gespikkeld wonen. Voorrang/kansen voor maatschappelijk betrokkenen. Risico = continuïteit • De eigen buurt • Logeren Jeugd & ouderen • Big Plan bijeenkomst • Interesses koppelen (st. gewoon Bijduurstede)	• Reablement: langer zelfredzaam • Samen dingen ondernemen met mensen met dezelfde interesse. Bv. Eenzame met een passie van voetbal koppelen aan mensen met een passie voor voetbal. (Marja) • Familie vaardig maken in moeilijke dingen bespreken met familie/ouders/kinderen • Gebruiken wat er is (buren/hulpen) om mensen zover te krijgen; Activiteiten; Aanpassingen • Ouderinitiatief combineren ouderen en mensen met een beperking. • Mogelijkheid bieden voor mantelzorghuis

Genoemde oplossingsrichtingen bij versterken wijkinfrastructuur in Wijk bij Duurstede

Versterken wijkeninfrastructuur

Concrete plannen en lopende initiatieven

- Dementievriendelijke Albert Heijn
- Zorgzame wijk, steunsystemen; Community Care (plan van Quarijn)
- Omgevingsvisie Wijk bij Duurstede (plan van gemeente)
- Ontwikkeling dementie vriendelijke buitenruimte + technologie (plan van Quarijn)
- Reablement (plan van Quarijn)
- Binding
- Verbonden buurt
- Opvang bij E+E buurtopvang Cothen + Langbroek
- Houden buurtschouw openbare ruimte (OR) om te kijken naar (kleinschalige) veranderingen om OR dementie vriendelijker te maken (gemeente)
- Bij herinrichting projecten kijken naar rolstoelvriendelijkheid door iemand in een rolstoel uit te nodigen (gemeente)
- Technologie: buurtapps, GPS horloge
- Samenwerking: woningaanpassing (via Woonin/WMO)
- Mobiliteit: Wijkse Dienst
- Wyck Wonen; gespikkeld zorgen voor elkaar (Kwintes)
- Veilige omgeving; intuïtief maken dementievriendelijke omgeving (plan)
- Laagdrempelige inloopvoorzieningen
- Bewonersinitiatief knarrenhof
- Oudereninitiatief (Ge)woon bij Duurstede - zorg en behoefte samenbrengen
- Natuurlijk heel leuk
- Groennorm bij verstedelijking
- Beschermd wonen met sociaal netwerk
- Gezamenlijke eettafel in het E&E

Kansen

- Dementievriendelijke buitenruimte inwoners, (gemeente, Quarijn)
- Veilige mobiliteit: wandelpaden, fietspaden
- Dementievriendelijk (deel) wijk: waar je niet kunt verdwalen en ontmoetingsplekken vindt.
- Digitaal vindstelsel op wijkniveau
- Samenwerking met zorgorganisaties (Heuvelrug Wonen)
- Samenwerking lokale zorgverleners. Versterking lokale arbeidsmarkt, voorkomen dubbeling (Droomhuis)
- Gebruik technologieën gemeentebreed i.p.v. per aanbieder, resultaat: efficiëntere inzet personeel
- Groene ommetjes en bankjes (gemeente)
- Openbare ruimte (straat) inrichten zonder auto's (gemeente)
- Aan de voorkant van herinrichting of uitbreidingsprojecten sociaal domein (beter) betrekken en budget regelen (met elkaar)
- Uitswisselen kennis en kunde tussen formele en
- bijdragen in (bestaande/nieuw)bouw waar mogelijk! (Heuvelrug wonen)
- Domeinovertuigend Bijv: ongeïndiceerde dagbesteding, Preventie (Kwintes)
- Zo lokaal mogelijk, misschien kwetsbare groepen meer combineren.
- Mix openbare ruimte (jong en oud bij elkaar, school en ouderenwoningen)
- In elke wijk een buurtplek (zoals nu in de Heul; Heul gezellig)
- Bewegen in de wijk brengen
- Samenwerken: energie; positieve gezondheid, wonen
- Herinrichten groen. Van speeltuinen naar beweegtuinen (combi)
- Actieve woongemeenschap met aandacht voor elkaar (knarrenhof)
- Levensbestendige woning waar je tot de dood kunt blijven wonen (knarrenhof)
- Centrale ontmoetingsplek/tuin
- Knarrenhof staat open voor samenwerking met Woonin

Adviezen voor vervolg

ADVIEZEN VOOR VERVOLG

- Nu is het moment om te handelen. De toename van vergrijzing gaat vanaf 2020 steeds sneller
- Zorg voor consensus over de opgave, maar blijf niet hangen in analyses
- Maak gebruik van wat er al is en versterk dat wat goed gaat
- Creëer samen nieuwe oplossingen
- Pak het systematisch én pragmatisch aan
- Samenwerking is de sleutel; Zorg voor het formaliseren van samenwerkingen op projecten en initiatieven voor wonen en zorg, inclusief een overkoepelend overleg met alle stakeholders in de gemeente.

Colofon

Commissie project Wonen en Zorg 2040

Kees Weevers

Thijs Houtappels

Harry Finkenflügel

Joyce Jacobs

Mariska Tichem

Liesbeth Hoogendijk

Adviserend: Saliha el Habri en Claartje Broeren

Projectteam IVVU

Arnout Siegelaar (projectleider)

Daniel Mogendorff

Sander Konings

Romee van Hunen

